

Asia

Komission tiedonanto Kestävien tuotteiden politiikasta: Kestävästä tuotteista normi

Kokous

U/E/UTP-tunnus

EU/2022/0391

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Euroopan komissio julkaisi 30.3.2022 tiedonannon kestävästä tuotepolitiikasta (Kestävästä tuotteista normi, COM (2022) 140 final), jossa komissio kertoo suunnitelmistaan kestävä tuotepolitiikan edistämistä osana komission kiertotalouden toimintaohjelmaa.

Tiedonannon lisäksi komissio julkaisi ehdotuksen ekosunnitteludirektiivin kumoamisesta ja sen korvaamisesta uudella asetuksella, ehdotuksen rakennustuoteasetuksen muutokseksi, ehdotuksen tekstiilistrategiaksi sekä lainsäädäntöehdotuksen kuluttajien vaikutusmahdollisuuksien lisäämisestä vihreässä siirtymässä. Näistä ehdotuksista laaditaan erilliset eduskuntakirjelmät.

Tällä hetkellä ei ole tietoa, miten ja missä vaiheessa tiedonantoa käsitellään neuvostossa.

Suomen kanta

Suomi katsoo, että EU:n vihreän kehityksen ohjelmaan kuuluva kestävä tuotepolitiikan tiedonanto ja sen yhteydessä annetut aloitteet ovat keskeisiä avauksia kiertotalouden edistämiseksi. Uuden kiertotalouspaketin tavoitteena on tehdä kestävästä tuotteista normi unionin markkinoilla. Kestävien tuotteiden vaatimukset koskevat sekä EU:ssa valmistettavia, että unioniin tuotavia tuotteita, joten komission aloitteilla on myös globaaleja vaikutuksia.

Suomi kannattaa EU:n kestävä tuotepolitiikan tiedonannon ja sen yhteydessä julkaistujen aloitteiden tavoitteita luonnonvarojen säästeliäästä ja resurssitehokkaasta käytöstä, tuotteiden käyttöiän pidentämisestä, kierrätysmateriaalien osuuden käytön lisäämisestä mahdollisuuksien mukaan sekä haitallisten aineiden vähentämisestä.

Suomi pitää tärkeänä, että EU:ssa pyritään jatkossa kierrätystä kokonaisvaltaisempaan tuotepolitiikkaan. Tavoitteena tulee olla pidentää tuotteiden käyttöikää sekä edistää tuotteiden ylläpitoa, kunnostamista, uudelleenkäyttöä ja uudelleenvalmistusta – ei pelkästään tavoitella materiaalien kierrättämistä.

Suomi muistuttaa, että tuotepolitiikan ohjauskeinojen kehittämisessä on tärkeää kokonaisvaltainen lähestymistapa raaka-aineisiin. Mm. tuotteiden elinkaariarvioinnissa

ja kriteerien asettamisessa tulee ottaa huomioon uusiutumattomien materiaalien ja kierrätysmateriaalien lisäksi uusiutuvat raaka-aineet.

Suomi kannattaa EU:n komission suunnitelmia kehittää toimintamalleja, tiedontuotantoa ja työkaluja, jotka tukevat kaikkia arvoketjun toimijoita kestävien valintojen tekemisessä sekä tekevät tuotantoketjuista läpinäkyvämpiä. Tärkeää on myös kehittää osaamista kiertotalouden mukaisesta suunnittelusta ja toimintamalleista, jotta yritykset voivat vastata uuteen sääntelyyn ja pysyä kehityksessä mukana. Vapaaehtoisten kannustimien ja uusien liiketoimintamallien edistämisen lisäksi on syytä osallistaa kansalaiset sekä edistää kuluttajien kestäviä valintoja informaatiolla ja taloudellisella ohjauksella.

Suomi korostaa kiertotalouden ratkaisujen merkitystä uusien liiketoimintamahdollisuuksien edistämässä sekä kilpailukyvyyn että luonnonvarojen kestävä käytön vahvistamisessa. Kiertotalous voi myös edistää omavaraisuutta ja vähentää riippuvuutta kriittisistä materiaaleista.

Tarkemmat kannat tiedonannossa viitattuihin aloitteisiin otetaan niissä koskevissa erillisissä eduskuntakirjelmissä.

Pääasiallinen sisältö

Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa ja Covid-19 pandemia ovat osoittaneet tarpeen vauhdittaa vihreää siirtymää, tehdä EU:sta omavaraisempi sekä vahvistaa sisämarkkinoiden resilienssiä. Kiertotalous on tämän muutoksen ytimessä. Komission kestävästä tuotteista normi tiedonannossa (COM (2022) 140 final) esitellään komission tuotepolitiikan suuntaviivat sekä joukko aloitteita eli ns. kestävien tuotteiden paketti.

Tiedonannossa komissio asettaa tavoitteeksi, että vuoteen 2030 mennessä valtaosa EU:n sisämarkkinoille asetettavista tuotteista on suunniteltu pakollisten ekosuunnitteluvaatimusten mukaisesti. Tarkoituksena on kasvattaa tuotteiden resurssi- ja energiatehokkuutta, antaa tuotteille pidempi elämä, maksimoida materiaalien arvo, vähentää päästöjä ja pienentää kokonaisvaikutuksia ilmastoon ja ympäristöön.

Keskeinen kestävien tuotteiden paketin aloite on ehdotus asetukseksi kestävien tuotteiden ekologisesta suunnittelusta, joka laajentaisi nykyisen ekosuunnitteludirektiivin soveltamisalaa sekä asetettaisi vähimmäisvaatimukset energiatehokkuudelle, kiertotalouden näkökohdille sekä pienentäisi tuotteiden ympäristö- ja ilmastojalanjälkeä. Komissio antoi myös aloitteet EU:n tekstiilistrategiaksi, rakennustuoteasetuksen tarkistamiseksi sekä lainsäädäntöehdotuksen kuluttajien vaikutusmahdollisuuksien lisäämisestä vihreässä siirtymässä.

EU:n tavoitteena kestävästä tuotteista normi

Komission lähestymistavan kulmakivi on ehdotettu kestävien tuotteiden ekologista suunnittelua koskeva asetetus, joka kumoaisi energiaan liittyvien tuotteiden ekologiselle suunnittelulle asetettavien vaatimusten perusteista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/125/EY (ekosuunnitteludirektiivi). Nykyisellä ekosuunnitteludirektiivillä vaaditaan energiaa käyttäviltä tuotteilta energiatehokkuutta, ja sillä onkin onnistuttu merkittävästi pudottamaan unionin ja kotitalouksien energiankulutusta. Uudella kestävien tuotteiden ekologista suunnittelua koskevalla asetuksella laajennetaan tuotteiden ympäristövaatimuksia energiatehokkuudesta paljon

monimuotoisemmiksi ja vaatimuksia voidaan asettaa käytännössä kaikille tuoteryhmille elintarvikkeita, rehuja ja lääkkeitä lukuun ottamatta.

Komission ehdottamassa kestävien tuotteiden ekosuunnitteluasetuksessa säädettäisiin muun muassa tuotteiden kestävydestä, uudelleenkäytöstä, korjattavuudesta, kierrätettävyydestä, haitallisten aineiden käyttämisestä, tuotteiden energia- ja resurssitehokkuudesta, kierrätetyn sisällön vähimmäismäärästä, tuotteiden elinkaaren ympäristö- ja ilmastovaikutuksista sekä jätteen syntyminen ehkäisemisestä ja jätemäärien vähentämisestä.

Komissio ehdottaa osana ekosuunnitteluasetusta digitaalisten tuotepassien käyttöönottamista. Tämä edistäisi tiedonkulkua läpi tuotteiden arvoketjun aina niiden tuottajalta loppukäyttäjälle asti. Komissio esittää myymättä jääneiden tuotteiden tuhoamiskiellon käyttöön ottamista sekä pakollisten vihreiden julkisten hankintojen kriteerien asettamista tietyille tuoteryhmille. Lisäksi komissio ehdottaa uutta tuotekohtaista ekosuunnittelusääntelyä tietyille tuoteryhmille, kuten tekstiileille sekä täydentävää sääntelyä rakennustuotteille, paristoille, pakkauksille ja kemikaaleille. Myös kuluttajaelektronikan sääntelyä tullaan päivittämään voimassa olevan ekosuunnitteludirektiivin kautta, kunnes tuleva ekosuunnitteluasetus sen korvaa. Tekstiilien osalta komissio on julkaissut tekstiilistrategian (COM (2022) 141 final).

Ekosuunnitteluasetuksen voimaansaattamiseksi komissio on hyväksynyt vuosille 2022 – 2024 työsuunnitelman. Sen avulla on tarkoitus taata sujuva siirtyminen nykyisestä ekosuunnitteludirektiivistä uuteen ekosuunnitteluasetukseen. Komissio ehdottaa myös julkisen konsultaation järjestämistä ensimmäisistä tuotekategorioista, joille laaditaan tuotekohtaista ekosuunnittelusääntelyä. Konsultaation on tarkoitus olla valmis vuoden 2022 loppuun mennessä. Alustavasti komissio on tunnistanut ensisijaisiksi tuotekategorioiksi tekstiilit, huonekalut, patjat, renkaat, pesuaineet, maalit, voiteluaineet, raudan, teräksen ja alumiinin.

Monialainen lähestymistapa tuotteisiin

Tiedonannon mukaan tulevaisuudessa lähtökohtana on, että kestävien tuotteiden ekologista suunnittelua koskevaa asetusta sovelletaan tuotteissa, joissa on potentiaalia lisätä energia- ja resurssitehokkuutta sekä vähentää ilmasto- ja ympäristövaikutuksia. Ennen asetuksen mukaisten tuoteryhmäkohtaisten säädösten valmistelua tehdään vaikutustenarviointi, jonka tarkoituksena on varmistaa mm. vaikuttavuus, kansainvälisen ulottuvuuden huomioiminen sekä yhdenmukaisuus muun EU:n lainsäädännön kanssa.

Kestävien tuotteiden ekologista suunnittelua koskevaa asetusta ei välttämättä sovelleta, jos EU:n lainsäädännössä tuotteille on asetettu ympäristökestävyyttä koskevia vaatimuksia (rakennustuotteet, akut, pakkaukset ja kemikaalit). Kuulemisten ja vaikutustenarvioinnin pohjalta voidaan kuitenkin päätyä asettamaan näillekin tuotteille uusia vaatimuksia. Tämä voi olla järkevää silloin, kun tuote on osa toista tuotetta (esim. akut) tai liittyy siihen läheisesti (esim. pakkaus) tai kun tuoteryhmälle asetetaan ympäristökestävyyttä koskevia vaatimuksia.

Kiertotalouden liiketoimintamallit

Tiedonannossa komissio esittää, että kiertotalouden liiketoimintamalleihin investoidaan ja kannustetaan entistä enemmän. Kiertotalouden liiketoimintamallit sisältävät muun muassa tuote palveluna –malleja, käänteistä logistiikkaa, tilausvalmistusta sekä uudelleenkäyttö- ja korjauspalveluita. Näiden liiketoimintamallien tarkoituksena on luoda lisäarvoa, vähentää energian ja resurssien kokonaiskysyntää sekä irrottaa kasvu luonnonvarojen käytöstä.

Kiertotalouden liiketoimintamallien yleistyminen edellyttää tuotekohtaisia sääntelyvaatimuksia ja oikeanlaisia markkinasignaaleja. Esimerkiksi digitaalisen tuotepassin käyttöönotto ja ekosunnitteluasetus tulevat vahvistamaan kiertotalouden liiketoimintamallien leviämistä.

Komissio edistää sidosryhmien yhteistyötä uudessa eurooppalaisessa kiertotalouden liiketoimintakeskuksessa (European Circular Business Hub). Keskus tukee kiertotalouden liiketoimintamallien käyttöönottoa sekä kanavoi tietoa ja palveluja. Lisäksi komissio valmistelelee yrityksille, jäsenvaltioille ja alueille suunnatun ohjeistuksen kiertotalouden liiketoimintamalleista. Niihin sisältyy neuvoja investointien ja rahoituksen ohjaamisesta sekä paikallisten resurssivirtojen optimoinnista kierrätysarvon ja työpaikkojen luomiseksi.

Lisäksi komissio tukee Euroopan osaamisohjelman (COM (2020) 274 final) puitteissa laaja-alaista yhteistyötä teollisuuden edustajien, ammattikoulutuksen, koulutuksen tarjoajien ja kansalaisjärjestöjen kanssa kiertotalouden koulutuksen järjestämiseksi.

Kuluttajien vaikutusmahdollisuuksien lisääminen

Tiedonannossa komissio nostaa esiin kuluttajien vaikutusmahdollisuuksien lisäämisen vihreässä siirtymässä. Komission ehdottama ekosunnitteluasetus tukee kuluttajien vihreää siirtymää varmistamalla, että tuotteet noudattavat vähimmäisvaatimuksia tuotteiden kestävydestä. Lisäksi komissio on tehnyt aloitteen olemassa olevan kuluttajansuojalainsäädännön päivittämisestä. Komission ehdottaman vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivissä kuluttajat saavat tuotetta ostettaessa tietoa tuotteiden kestävydestä ja korjattavuudesta sekä komissio ehdottaa myös kieltojen asettamista harhaanjohtavaksi katsottavien ympäristövaihtamien käyttämisestä. Lisäksi komissio työstää ehdotusta tarkemmasta vihreitä väittämiä koskevasta sääntelystä ja aikoo kehittää aloitteen kuluttajatuotteiden korjaamiseen kannustamisesta.

Globaali yhteistyö

Komission tiedonannon mukaan kiertotalouspaketti vauhdittaa YK:n kestävän kehityksen agendan 2030 implementointia EU:ssa. Kestävillä tuotteilla EU tavoittelee globaalien arvoketjujen kestävyden vahvistamista. EU tulee lisäämään yhteistyötä EU:n ulkopuolisten maiden kanssa globaalilla, alueellisella ja bilateraalilla tasolla tukeakseen kestävästä siirtymästä etenkin matalan- ja keskitulon maissa. Komissio jatkaa kiertotalouden edistämistä mm. G7- ja G20-ryhmissä sekä globaalien kiertotalousallianssin (GACERE) puitteissa. Komissio tulee myös edistämään globaalien kestävän kulutuksen ja tuotannon foorumin luomista. Lisäksi komission antamalla ehdotuksella yritysten kestävästä toiminnasta koskevasta huolellisuusvelvoitteesta kannustetaan siirtymistä kestäviin liiketoimintamalleihin maailman laajuisesti.

Vaikutukset

Kestäviä tuotteita koskevilla aloitteilla pyritään edistämään EU:n ympäristö- ja ilmastotavoitteiden saavuttamista, erityisesti ilmastoneutraaliuden saavuttamista vuoteen 2050 mennessä, materiaalien kiertotalousasteen kaksinkertaistamista vuoteen 2030 mennessä ja EU:n kunnianhimoisten energiatehokkuustavoitteiden saavuttamista.

Tavoitteena on edistää kiertotalouden mukaista liiketoimintaa sekä parantaa yritysten ja kuluttajien mahdollisuuksia saada tietoa, jota he tarvitsevat tehdä kestävämpiä valintoja.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Kyse on komission tiedonannosta, jolla ei ole oikeudellisia vaikutuksia.

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Kestävän tuotepolitiikan aloitteista järjestettiin julkinen infotilaisuus 12.4.2022.

EU-valmistelujaostojen (EU8) kilpailukyky, (EU21) energia- ja Euratom ja (EU23) ympäristö yhteinen kokous 21.4.2022.

EU-ministerivaliokunta 20.5.2022.

Eduskuntakäsittely

Toimitetaan eduskuntaan E-kirjeenä.

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle Kestävistä tuotteista normi (COM (2022) 140 final.

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Taina Nikula, YM/ YSO, p. +358 295 250202
Iida Huuskonen, YM/ YSO, p. +358 295 250289

EUTORI-tunnus

EU/2022/0391

Liitteet COM (2022) 140 final

Viite

Asiasanat
Hoitaa

Tiedoksi
